2026/1690

10.9.2026

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2026/1690

ze dne 29. dubna 2026

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společných podniků Evropské unie na rozpočtový rok 2024

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro čisté letectví na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro evropské oběhové biohospodářství na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro čistý vodík na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro evropské železnice na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského průmyslového, technologického a výzkumného centra kompetencí pro kybernetickou bezpečnost na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro partnerství evropských a rozvojových zemí při klinických hodnoceních (EDCTP3) v oblasti globálního zdraví na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku iniciativy pro inovativní zdravotnictví na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro čipy na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro výzkum ATM jednotného evropského nebe 3 na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro inteligentní sítě a služby na rozpočtový rok 2024,

— s ohledem na článek 102 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro dopravu a cestovní ruch,

— s ohledem na nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině ([1]), rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině ([2]) a následné balíčky sankcí, které Rada přijala vůči Rusku v reakci na jeho vojenskou agresi vůči Ukrajině,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A10-0046/2026),

([1]) Úř. věst. L 229, 31.7.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/833/oj.
([2]) Úř. věst. L 229, 31.7.2014, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/512/oj.

A. vzhledem k tomu, že společný podnik pro výzkum ATM jednotného evropského nebe 3, společný podnik pro čisté letectví, společný podnik iniciativy pro inovativní zdravotnictví, společný podnik pro čistý vodík, společný podnik pro evropské oběhové biohospodářství, společný podnik pro evropské železnice, společný podnik pro inteligentní sítě a služby a společný podnik pro partnerství evropských a rozvojových zemí při klinických hodnoceních (EDCTP3) v oblasti globálního zdraví byly zřízeny nařízením Rady (EU) 2021/2085 ([3]), které je označováno jako jednotný základní akt;

B. vzhledem k tomu, že společný podnik pro klíčové digitální technologie byl zřízen nařízením (EU) 2021/2085; vzhledem k tomu, že společný podnik pro klíčové digitální technologie byl v červenci 2023 přeměněn na společný podnik pro čipy, a to podle nařízení Rady (EU) 2023/1782 ([4]);

C. vzhledem k tomu, že společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy byl zřízen v dubnu 2007 rozhodnutím Rady 2007/198/Euratom ([5]);

D. vzhledem k tomu, že společný podnik pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku byl zřízen nařízením Rady (EU) 2021/1173 ([6]);

E. vzhledem k tomu, že Evropské průmyslové, technologické a výzkumné centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost bylo zřízeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/887 ([7]);

F. vzhledem k tomu, že společný podnik pro výzkum ATM jednotného evropského nebe 3 je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru pro rozvoj modernizovaného systému uspořádání letového provozu v Evropě, jehož cílem je prostřednictvím výzkumu a inovací urychlit zavedení digitálního evropského nebe;

G. vzhledem k tomu, že společný podnik pro čisté letectví je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru zaměřeným na výzkum a inovace, jehož cílem je přeměnit letectví se zřetelem na udržitelnou a klimaticky neutrální budoucnost;

H. vzhledem k tomu, že společný podnik iniciativy pro inovativní zdravotnictví je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, které se zaměřuje na mezioborový, udržitelný a na pacienty zaměřený zdravotnický výzkum a inovace;

I. vzhledem k tomu, že společný podnik pro čistý vodík je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a inovací týkajících se technologií vodíkových a palivových článků;

J. vzhledem k tomu, že společný podnik pro čipy je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, které má za cíl podporovat vývoj inovativních polovodičových technologií nové generace a posílit evropskou kapacitu v oblasti výroby čipů v rámci iniciativy Čipy pro Evropu;

K. vzhledem k tomu, že společný podnik pro evropské oběhové biohospodářství je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, které se zaměřuje na výzkum a inovace pro udržitelný a konkurenceschopný oběhový průmysl založený na biotechnologiích;

L. vzhledem k tomu, že společný podnik pro evropské železnice je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru pro výzkum a inovace v železničním odvětví;

M. vzhledem k tomu, že společný podnik pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, které umožňuje sloučit zdroje za účelem rozvoje a zavedení vysoce výkonné výpočetní techniky v Evropě;

N. vzhledem k tomu, že společný podnik pro inteligentní sítě a služby je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, jehož cílem je usnadňovat vedoucí postavení průmyslu v Evropě v oblasti sítí a služeb 5G a 6G a rozvíjet je;

([3]) Nařízení Rady (EU) 2021/2085 ze dne 19. listopadu 2021, kterým se zřizují společné podniky v rámci programu Horizont Evropa a zrušují nařízení (ES) č. 219/2007, (EU) č. 557/2014, (EU) č. 558/2014, (EU) č. 559/2014, (EU) č. 560/2014, (EU) č. 561/2014 a (EU) č. 642/2014 (Úř. věst. L 427, 30.11.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2085/oj).

([4]) Nařízení Rady (EU) 2023/1782 ze dne 25. července 2023, kterým se mění nařízení Rady (EU) 2021/2085, kterým se zřizují společné podniky v rámci programu Horizont Evropa, pokud jde o společný podnik pro čipy (Úř. věst. L 229, 18.9.2023, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1782/oj).

([5]) Rozhodnutí Rady 2007/198/Euratom ze dne 27. března 2007 o založení společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy a o poskytnutí výhod tomuto podniku (Úř. věst. L 90, 30.3.2007, s. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj).

([6]) Nařízení Rady (EU) 2021/1173 ze dne 13. července 2021, kterým se zřizuje společný podnik pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku a zrušuje nařízení (EU) 2018/1488 (Úř. věst. L 256, 19.7.2021, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1173/oj).

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/887 ze dne 20. května 2021, kterým se zřizuje Evropské průmyslové, technologické a výzkumné centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost a síť národních koordinačních center (Úř. věst. L 202, 8.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/887/oj).

O. vzhledem k tomu, že společný podnik pro partnerství evropských a rozvojových zemí při klinických hodnoceních (EDCTP3) v oblasti globálního zdraví je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, které se zaměřuje na snižování socioekonomické zátěže, kterou způsobují infekční onemocnění v subsaharské Africe, díky novému a zdokonalenému používání zdravotnických technologií, jakož i na zlepšování připravenosti a reakce na infekční onemocnění pro globální účely;

P. vzhledem k tomu, že Evropské průmyslové, technologické a výzkumné centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost bylo zřízeno za účelem spolupráce se sítí národních koordinačních center na podporu inovační a průmyslové politiky v oblasti kybernetické bezpečnosti;

Q. vzhledem k tomu, že cílem společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy je poskytovat příspěvek Unie k mezinárodnímu projektu ITER v oblasti energie z jaderné syntézy, provádět dohodu o širším přístupu mezi Euratomem a Japonskem a připravit výstavbu demonstračního reaktoru pro jadernou syntézu a souvisejících zařízení;

R. vzhledem k tomu, že Evropská unie přijala nebývale vysoký počet balíčků sankcí souvisejících s útočnou válkou Ruska proti Ukrajině, jejichž cílem je oslabit hospodářskou, finanční a vojenskou schopnost Ruska vést válku, a tím definitivně ukončit jeho útočnou válku, bránit územní celistvost Ukrajiny a bezpečnost jejího obyvatelstva a zajistit dodržování zásad mezinárodního práva a Charty OSN; vzhledem k tomu, že Evropská unie přijala několik opatření k úplnému ukončení závislosti Unie na ruské energii, a to i v odvětví jaderné energetiky;

S. vzhledem k tomu, že Evropský účetní dvůr („Účetní dvůr“) oznámil zavedení revidovaného přístupu k auditu společných podniků počínaje účetním rokem 2025;

Obecně

1. oceňuje, že úlohou společných podniků je podpora výzkumných a inovačních činností v oblastech dopravy, energetiky, zdravotnictví, oběhového biohospodářství, klíčových elektronických součástí, umělé inteligence a superpočítačů, kybernetické bezpečnosti a síťových systémů; důrazně vyzývá společné podniky, aby napomáhaly přeměně vědeckých poznatků v inovace připravené k uvedení na trh a aby zavedly mechanismy, které zajistí, aby jejich činnosti přispívaly k posílení globální strategické autonomie, konkurenceschopnosti, bezpečnosti, včetně kybernetické bezpečnosti, environmentální udržitelnosti a cílů v oblasti klimatu, aby byla zajištěna ochrana kritického výzkumu, údajů a infrastruktury; vyzývá společné podniky, aby podporovaly pravidelná školení v oblasti kybernetické bezpečnosti s cílem posílit odolnost vůči kybernetickým hrozbám;

2. připomíná, že podle Účetního dvora mají společné podniky pro výzkum a inovace v rámci stávajícího víceletého finančního rámce hospodařit s významným rozpočtem ve výši 17,2 miliardy EUR z peněžních příspěvků Unie a získat 21,3 miliardy EUR ve formě příspěvků od ostatních členů; zdůrazňuje, že se očekává, že v rámci současného VFR bude společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy hospodařit s rozpočtem ve výši 5,6 miliardy EUR ([8]);

3. zdůrazňuje, že v kontextu příštího VFR na období 2028–2034 budou společné podniky i nadále zapotřebí pro podporu strategické autonomie, udržitelnosti, bezpečnosti a konkurenceschopnosti Unie; vyzývá proto Komisi a rozpočtový orgán, aby zajistily, že společné podniky budou mít v rámci budoucího VFR dostatečné, stabilní a dlouhodobé financování, které bude úměrné jejich rozšiřujícím se povinnostem a jejich úloze klíčového faktoru inovací ve strategických odvětvích, jako je energetika, digitální technologie, polovodiče, čistá energie, zdravotnictví a výzkum v oblasti obrany;

4. konstatuje, že společné podniky jsou založeny na partnerstvích veřejného a soukromého sektoru, která řídí investice a aktivují veřejné a soukromé finanční prostředky za účelem podpory společných cílů; v této souvislosti připomíná, že pokud mají tato partnerství být i nadále vzájemně přínosná, musí příspěvky členů ze soukromého sektoru splňovat stanovené cíle; poukazuje na to, že kvůli nedostatečným příspěvkům členů ze soukromého sektoru čelí některé společné podniky při plnění svých úkolů finančním obtížím; dále vyzývá společné podniky a Komisi, aby se vyvarovaly toho, že by při plnění cílů v příliš velké míře využívaly věcné příspěvky na dodatečné činnosti, a aby tyto příspěvky využívaly vhodně, transparentně a přiměřeně, neboť tyto činnosti nespadají do pracovních programů a rozpočtů společných podniků a nepodléhají auditu Účetního dvora; důrazně proto požaduje, aby se zvýšila transparentnost metod vykazování a validace IKAA a aby na ně Komise více dohlížela a dále aby byly prioritně využívány příspěvky spojené s činnostmi financovanými společnými podniky, které byly zadány ve veřejné soutěži;

([8]) https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/iter_en.

5. poukazuje na to, že společné podniky hrají důležitou úlohu při posilování strategické autonomie, připravenosti a odolnosti Unie v rychle se měnícím globálním geopolitickém kontextu, který se vyznačuje složitými a vyvíjejícími se výzvami; oceňuje přínos společných podniků k technologickým inovacím, digitální autonomii a kybernetické bezpečnosti, udržitelným dopravním řešením, energetické nezávislosti, oběhovému hospodářství a veřejnému zdraví;

6. vyzývá všechny společné podniky, aby při spolupráci s mezinárodními partnery postupovaly s krajní obezřetností a aby plně dodržovaly platný režim omezujících opatření Unie a usilovaly přitom o strategickou autonomii Evropy;

7. bere na vědomí, že společné podniky významně přispívají k pokroku ve výzkumu, inovacích a technologickém rozvoji v odvětvích, jako je letectví, železniční doprava a řízení letového provozu; potvrzuje, že hrají zásadní úlohu při podpoře prioritních cílů Unie v oblasti strategické autonomie, udržitelnosti, digitální transformace, bezpečnosti a konkurenceschopnosti;

8. poukazuje na to, že společné podniky Evropské unie rozvíjejí rozsáhlá partnerství veřejného a soukromého sektoru ve strategických průmyslových oblastech, a představují tak nepostradatelný nástroj pro posílení výzkumné a inovační kapacity Unie; je si vědom toho, že díky schopnosti sdružovat zdroje, koordinovat přeshraniční spolupráci a překlenout propast mezi vědeckým výzkumem a uváděním na trh pomáhají společné podniky urychlit technologický pokrok, kterého by jednotlivé subjekty nedokázaly dosáhnout samostatně; znovu připomíná, že je důležité, aby společné podniky zajišťovaly transparentnost, odpovědnost a účinné řízení veřejných zdrojů;

9. je si vědom toho, že společné podniky soustřeďují činnost průmyslu, akademické obce, malých a středních podniků (MSP) a veřejných orgánů směrem k společným cílům, čímž zajišťují účinné využívání finančních prostředků Unie, podporují vedoucí postavení Evropy ve strategických klíčových technologiích, napomáhají inovacím založeným na hodnotách, posilují strategickou autonomii Unie a přímo přispívají k udržitelnému hospodářskému růstu a vysoce kvalitním pracovním místům v celé Unii;

10. žádá společné podniky, aby zintenzivnily své institucionální komunikační aktivity s cílem zajistit široké povědomí veřejnosti o tom, jak přispívají k plnění cílů Unie, a o nezbytnosti a přidané hodnotě institucionalizovaných partnerství se zapojením soukromých subjektů, a aby tak činily srozumitelným a edukativním způsobem;

11. vítá výroční zprávu Účetního dvora o společných podnicích Evropské unie za rozpočtový rok 2024 (dále jen „zpráva Účetního dvora“), která pro každý ze společných podniků uvádí zvláštní prohlášení o věrohodnosti, pokud jde o jejich roční účetní závěrku a uskutečněné operace; zdůrazňuje, že činnost Účetního dvora má zásadní význam pro řádné plnění rozpočtu Unie a dohled nad rozpočtem; požaduje, aby se v této osvědčené praxi pokračovalo; oceňuje dobrou spolupráci společných podniků s Účetním dvorem při vypracovávání zprávy Účetního dvora a bere na vědomí vysvětlení k některým připomínkám a akcentům uvedeným v odpovědích společných podniků;

12. bere na vědomí oznámení Účetního dvora ze dne 1. října 2025 o zavedení revidovaného přístupu k auditu společných podniků počínaje rozpočtovým rokem 2025; konstatuje, že důvodem k této změně byly mimo jiné omezené personální kapacity a skutečnost, že útvar interního auditu Komise přestal vykonávat audity společných podniků, na které se vztahuje program Horizont Evropa, čímž se omezila dostupnost doplňkových auditních služeb; dále konstatuje, že nový přístup počítá s tím, že auditní vzorky budou mít vhodnou velikost, dojde ke konsolidaci auditní činnosti ve všech společných podnicích a budou vydávána dvě samostatná prohlášení o věrohodnosti, k nimž budou připojeny další tematické a zvláštní zprávy; vyzývá Účetní dvůr, aby zajistil, že revidovaná metodika bude provedena včas a bude i nadále splňovat nejvyšší standardy kvality, spolehlivosti a věrohodnosti auditu, pokud jde o ochranu finančních zájmů Unie;

13. je potěšen tím, že dne 24. září 2024 získalo Evropské průmyslové, technologické a výzkumné centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost finanční autonomii; konstatuje proto, že v rozpočtovém roce 2024 Účetní dvůr poprvé prováděl audit tohoto společného podniku spolu s ostatními jedenácti společnými podniky;

14. zdůrazňuje, že si je vědom toho, že v průběhu rozpočtového roku 2024 bylo nebo mohlo být několik společných podniků významně ovlivněno závažnými událostmi, které pravděpodobně měly dopad na jejich výkonnost; konstatuje zejména, že:

   a) na činnost některých společných podniků měla i nadále velký dopad ruská útočná válka proti Ukrajině; to se projevuje zejména narušením dodavatelských řetězců, zpožděním realizace projektů a zvýšením provozních nákladů;

b) Spojené státy zrušily značnou část programů řízených agenturou pro mezinárodní rozvoj (US AID), včetně programů v oblasti globálního zdraví, což může mít za následek omezení možností spolufinancování a vytváření partnerství pro dva společné podniky Evropské unie působící v této oblasti (společný podnik iniciativy pro inovativní zdravotnictví a společný podnik partnerství EDCTP3 v oblasti globálního zdraví), stejně jako rizika pro dodavatelský řetězec a pro provádění a zvýšený finanční tlak a nejistotu pro Unii; poukazuje však na to, že načasování zrušení těchto programů by pro Unii mohlo představovat strategickou příležitost, jak posílit svou úlohu v oblasti globálního zdraví, zvýšit odolnost a potvrdit své vedoucí postavení;

c) ke dni 1. srpna 2024 vstoupilo v platnost nařízení Evropské unie o umělé inteligenci ([9]), kterým se stanoví společný právní rámec pro vysoce rizikové systémy umělé inteligence a povinnosti v oblasti transparentnosti; mnoho společných podniků, zejména pokud se podílejí na digitálních a inovačních partnerstvích a partnerstvích souvisejících s umělou inteligencí, se bude muset tomuto rámci přizpůsobit, což může zahrnovat zvýšené požadavky na dodržování předpisů, posuzování regulačních rizik a úpravy rozsahu projektů, výzev k předkládání návrhů a povinností jednotlivých aktérů zapojených do provádění projektů;

15. připomíná, že společné podniky musí své operace provádět v souladu s řádným finančním řízením, a účinně tak přispívat k cílům politik Unie a k řádnému plnění rozpočtu Unie; vyjadřuje však znepokojení nad některými prvky, které vyplynuly ze zjištění Účetního dvora a jsou uvedeny v tomto usnesení;

Roční účetní závěrky

16. konstatuje, že ze zprávy Účetního dvora vyplývá, že roční účetní závěrky dvanácti kontrolovaných společných podniků za rok 2024 zobrazují věrně ve všech významných (materiálních) ohledech jejich finanční situaci k 31. prosinci 2024, výsledky jejich činností a jejich peněžní toky a změny čistých aktiv za daný rok v souladu s jejich finančními nařízeními a s účetními pravidly, která přijal účetní Komise; dále konstatuje, že Účetní dvůr vydal výroky auditora bez výhrad, pokud jde o spolehlivost účetních závěrek společných podniků;

17. konstatuje, že ve zprávě Účetního dvora se uvádí, že uskutečněné operace, na nichž se zakládají roční účetní závěrky, jsou ve všech významných ohledech legální a správné; dále konstatuje, že Účetní dvůr vydal výroky auditora bez výhrad, pokud jde o legalitu a správnost příjmů i plateb, na nichž se zakládají účetní závěrky společných podniků;

18. konstatuje, že v roční účetní závěrce Evropského průmyslového, technologického a výzkumného centra kompetencí pro kybernetickou bezpečnost za rok 2024 chybí souhrnné informace o kumulativních příspěvcích členů, které poskytli před získáním finanční autonomie; roční účetní závěrka za rok 2024 nezveřejňuje příspěvky na úrovni programů Horizont Evropa a Digitální Evropa ani neporovnává celkové příspěvky s ročními cíli stanovenými pro jednotlivé programy; souhlasí s doporučením Účetního dvora, aby Evropské průmyslové, technologické a výzkumné centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost systematicky shromažďovalo a monitorovalo dobrovolné finanční a věcné příspěvky členských států na společné akce a související správní náklady a podávalo o nich zprávy;

19. bere na vědomí, že riziko související s legalitou a správností bylo u všech společných podniků považováno za nízké;

Rozpočtové a finanční řízení

20. konstatuje, že v roce 2024 činily celkové disponibilní rozpočtové prostředky na platby pro dvanáct společných podniků, u nichž Účetní dvůr prováděl audit, 3,2 miliardy EUR; konstatuje, že Účetní dvůr má za to, že celkové disponibilní rozpočtové prostředky na platby zahrnují nevyužité prostředky z předchozích let, které společný podnik opětovně začlenil do rozpočtu běžného roku, a účelově vázané příjmy a prostředky přerozdělené na následující rok; konkrétně konstatuje, že:

a) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik pro výzkum ATM jednotného evropského nebe 3 dosahoval v roce 2024 výše 112,7 milionu EUR v prostředcích na závazky ve srovnání se 111,2 milionu EUR v roce 2023 a 110,6 milionu EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 241,5 milionu EUR v roce 2023; je si vědom toho, že podle zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku pro ATM jednotného

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (ES) č. 300/2008, (EU) č. 167/2013, (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnice 2014/90/EU, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828 (akt o umělé inteligenci) (Úř. věst. L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

evropského nebe 3 dosahovala celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 výše 42 % v případě prostředků na závazky a 36 % v případě prostředků na platby; bere na vědomí skutečnost, že společný podnik tyto nízké míry plnění, které vyplývaly především z provozních výdajů, předjímal; znovu opakuje výhradu z loňského roku, že je znepokojen nízkou mírou plnění u prostředků na platby určených na infrastrukturu a provozní výdaje, která v roce 2024 dále klesla na 45 % ve srovnání s 55 % v roce 2023; dále konstatuje, že v roce 2024 byly do rozpočtu na rok 2025 přeneseny nevyužité rozpočtové prostředky na správní výdaje ve výši 3,1 milionu EUR; kromě toho bylo vyčleněno 11,3 milionu EUR z nevyužitých rozpočtových prostředků na správní výdaje do rezervy na plánované budoucí správní výdaje; souhlasí s doporučením Účetního dvora, že při plánování svých rozpočtů na správní platby na rok 2027 by společný podnik pro výzkum ATM jednotného evropského nebe měl proaktivně zohledňovat objem nevyužitých rozpočtových prostředků na správu, které nashromáždil do konce roku 2024.

b) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik pro čisté letectví dosahoval v roce 2024 výše 172 milionů EUR v prostředcích na závazky ve srovnání se 269 milionu EUR v roce 2023 a 302,6 milionu EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 486,0 miliony EUR v roce 2023; ze zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku pro čisté letectví vyplývá, že celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 dosahovala výše 99,9 % v případě prostředků na závazky a 84,4 % v případě prostředků na platby (bez započtení nevyužitých prostředků); konstatuje, že nižší míra plateb ve výši 84,4 % byla způsobena především dodanými, ale dosud nevyfakturovanými službami a předzásobením pro činnosti v roce 2025; bere na vědomí celkově dobré tempo plnění rozpočtu; upozorňuje však na nízkou míru plnění v případě prostředků na platby určených na infrastrukturu a provozní výdaje a v případě prostředků na platby v rámci programu Horizont Evropa, která v roce 2024 dosáhla pouze 67 %, resp. 52 %; konstatuje, že společný podnik pro čisté letectví testuje nový rozpočtový, účetní a finanční systém Komise (SUMMA), který dosud není plně funkční; v této souvislosti vyzývá společný podnik, aby zajistil spolehlivost údajů vhodným ručním zpracováním a v případě potřeby dalšími ověřovacími kontrolami;

c) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik iniciativy pro inovativní zdravotnictví dosahoval v roce 2024 výše 269,8 milionu EUR v prostředcích na závazky ve srovnání s 223,2 milionu EUR v roce 2023 a 205,7 milionu EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 225,9 milionu EUR v roce 2023; ze zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku iniciativy pro inovativní zdravotnictví vyplývá, že celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 dosahovala výše 65,6 % v případě prostředků na závazky a 94,6 % v případě prostředků na platby; poukazuje na nízkou míru plnění jeho prostředků na závazky a na platby v oblasti provozních výdajů, která dosahovala výše 64,5 %; bere na vědomí vysvětlení společného podniku a obecně jej vyzývá, aby zajistil zdravé tempo plnění pro jednotlivé oddíly svého rozpočtu;

d) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik pro čistý vodík dosahoval v roce 2024 výše 215,1 milionu EUR v prostředcích na závazky ve srovnání se 268,9 milionu EUR v roce 2023 a 150,7 milionu EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 327,8 milionu EUR v roce 2023; ze zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku pro čistý vodík vyplývá, že celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 dosahovala výše 98 % v případě prostředků na závazky a 84,3 % v případě prostředků na platby, což svědčí o tom, že pokud jde o tempo plnění rozpočtu, nevyskytly se žádné závažné problémy; poukazuje však na nízkou míru plnění v případě prostředků na platby v oblasti výdajů na infrastrukturu a operačních výdajů, která činila pouze 58,2 %; bere na vědomí vysvětlení společného podniku; podporuje doporučení Účetního dvora, aby společný podnik pro čistý vodík při plánování rozpočtů na správní platby na rok 2027 proaktivně zohledňoval objem nevyužitých rozpočtových prostředků na správu, které nashromáždil do konce roku 2024;

e) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik pro čipy dosahoval v roce 2024 výše 1 062,8 milionu EUR v prostředcích na závazky (ve srovnání s 835,7 milionu EUR v roce 2023) a 724,4 milionu EUR v prostředcích na platby (ve srovnání s 518,4 milionu EUR v roce 2023); ze zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku pro čipy vyplývá, že celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 dosahovala výše 99 % v případě prostředků na závazky a 67 % v případě prostředků na platby, což svědčí o tom, že některé problémy přetrvávají, zejména nízká míra plnění v případě prostředků na platby určených na provozní výdaje, které dosáhly 67 % míry plnění, přičemž obzvláště nízká je tato míra u plateb v rámci programu Digitální Evropa, kde činí 6 %; bere na vědomí vysvětlení společného podniku, vyjadřuje však hluboké politování nad přetrvávající nízkou mírou plnění a společný podnik obecně vyzývá, aby zajistil zdravé tempo plnění jednotlivých oddílů svého rozpočtu;

f) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik pro evropské oběhové biohospodářství dosahoval v roce 2024 výše 222,9 milionu EUR v prostředcích na závazky (ve srovnání s 227,4 milionu EUR v roce 2023) a 191,7 milionu EUR v prostředcích na platby (ve srovnání s 137,4 milionu EUR v roce 2023); chápe, že podle zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku pro evropské oběhové biohospodářství dosahovala celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 výše 96 % v případě prostředků na závazky a 82 % v případě prostředků na platby, což svědčí o tom, že pokud jde o tempo plnění rozpočtu, nevyskytly se žádné závažné problémy;

g) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik pro evropské železnice dosahoval v roce 2024 výše 114,6 milionu EUR v prostředcích na závazky ve srovnání se 102,6 milionu EUR v roce 2023 a 120,8 milionu EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 120,3 milionu EUR v roce 2023; je si vědom, že podle zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku pro evropské železnice dosahovala celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 výše 70 % v případě prostředků na závazky a 64 % v případě prostředků na platby; konstatuje, že míra plnění aktivního provozního rozpočtu společného podniku EU-Rail na rok 2024 dosáhla 99,9 % v prostředcích na závazky a 87,9 % v prostředcích na platby; je nicméně znepokojen celkově nízkou mírou plnění; bere na vědomí vysvětlení společného podniku k těmto nízkým mírám, které souvisí s potřebou zachovat rozpočet na financování druhé vlny projektů stěžejních oblastí, jejichž grantové dohody budou podepsány v roce 2026; vyzývá společný podnik, aby zajistil zdravé tempo plnění pro jednotlivé oddíly svého rozpočtu; v této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité zachovat podporu společného podniku a zajistit řádné provádění jeho činností vzhledem ke komparativním výhodám železnice, pokud jde o vliv na životní prostředí, využití půdy, spotřebu energie a bezpečnost;

h) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku dosahoval v roce 2024 výše 307,1 milionů EUR v prostředcích na závazky ve srovnání s 1 136 milionu EUR v roce 2023 a 347,7 milionů EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 1 058 milionu EUR v roce 2023; chápe, že podle zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku dosahovala celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 výše 72 % v případě prostředků na závazky a 59 % v případě prostředků na platby, což svědčí o tom, že stále přetrvávají závažné problémy týkající se tempa plnění rozpočtu; zdůrazňuje zejména nízkou míru plnění prostředků na platby v oblasti operačních výdajů, která dosahovala výše 59 %; bere na vědomí vysvětlení společného podniku; v této souvislosti připomíná, že míra plnění u plateb grantů z programu Horizont Evropa klesla v roce 2024 na 27 % (ve srovnání se 36 % v roce 2023), a to zejména v důsledku zpoždění při provádění předběžných technických a finančních kontrol zpráv příjemců; upozorňuje rovněž na nízkou míru plnění prostředků na platby určených na správní výdaje, která dosáhla 61 %; bere na vědomí vysvětlení společného podniku, které poskytl ve svých písemných odpovědích na zprávu Účetního dvora; bere náležitě v úvahu dodatečné informace, které společný podnik předložil během slyšení před Výborem pro rozpočtovou kontrolu, a obecně jej vyzývá, aby zajistil zdravé tempo plnění pro každý oddíl svého rozpočtu;

i) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik pro inteligentní sítě a služby dosahoval v roce 2024 výše 132,6 milionu EUR v prostředcích na závazky ve srovnání s 134,7 milionu EUR v roce 2023 a 132,8 milionu EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 122,9 milionu EUR v roce 2023; chápe kromě toho, že podle zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku pro inteligentní sítě a služby dosahovala celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 výše 99 % v případě prostředků na závazky a 96 % v případě prostředků na platby, což svědčí o tom, že se nevyskytly žádné závažné problémy týkající se tempa plnění rozpočtu; bere však na vědomí poměrně nízkou míru plnění u správního rozpočtu, konkrétně u výdajů na infrastrukturu a provoz, která dosáhla 59 % prostředků na závazky a 66 % prostředků na platby, a vyzývá společný podnik, aby u této části svého správního rozpočtu zajistil lepší plnění;

j) celkový disponibilní rozpočet pro společný podnik EDCTP3 v oblasti globálního zdraví dosahoval v roce 2024 výše 224,6 milionu EUR v prostředcích na závazky ve srovnání s 136,4 milionu EUR v roce 2023 a 80,3 milionu EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 2,2 milionu EUR v roce 2023; chápe, že podle zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného podniku EDCTP3 v oblasti globálního zdraví dosahovala celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 výše 98 % v případě prostředků na závazky a 96 % v případě prostředků na platby, což svědčí o tom, že se nevyskytly žádné závažné problémy týkající se tempa plnění rozpočtu; bere však na vědomí nízkou míru prostředků na platby u části správního rozpočtu,

konkrétně u nákladů na infrastrukturu a provozní náklady, která dosahovala pouze 37 %; bere na vědomí vysvětlení společného podniku a vyzývá jej, aby při plánování rozpočtu na správní platby na rok 2027 přijal opatření k zajištění lepšího plnění této části svého správního rozpočtu, a to i tím, že aktivně zohlední objem nevyužitých správních prostředků, které již byly nashromážděny do konce roku 2024;

k) celkové disponibilní rozpočtové prostředky v roce 2024 pro společný podnik Evropské průmyslové, technologické a výzkumné centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost činil 313,3 milionu EUR v prostředcích na závazky a 101,6 milionu EUR v prostředcích na platby; dále chápe, že podle zprávy o rozpočtovém a finančním řízení za období od 24. září 2024, kdy společný podnik dosáhl finanční samostatnosti, do konce roku 2024 dosáhla celková míra plnění rozpočtu 90,5 % u prostředků na závazky a 82 % u prostředků na platby, což svědčí o tom, že nebyly zjištěny žádné závažné problémy týkající se tempa plnění rozpočtu; bere však na vědomí nízkou míru prostředků na platby u části správního rozpočtu, konkrétně u oddílu týkajícího se budov, IT a dalších, která dosáhla pouze 27,1 % prostředků na platby; bere na vědomí vysvětlení společného podniku a vyzývá jej, aby zajistil lepší plnění této části svého správního rozpočtu;

l) celkový disponibilní rozpočet pro společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy a služby dosahoval v roce 2024 výše 811,8 milionu EUR v prostředcích na závazky ve srovnání s 807 miliony EUR v roce 2023 a 693,7 milionu EUR v prostředcích na platby ve srovnání se 631,5 milionu EUR v roce 2024; dále chápe, že podle zprávy o rozpočtovém a finančním řízení společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy dosahovala celková míra plnění jeho rozpočtu na rozpočtový rok 2024 výše 92 % v případě prostředků na závazky a 93 % v případě prostředků na platby, což svědčí o tom, že se již nevyskytly žádné závažné problémy ohledně tempa plnění rozpočtu na rozdíl od roku 2023, kdy míra plnění u prostředků na závazky byla 73 %; bere na vědomí zlepšení míry plnění operačních výdajů, která dosáhla 92 % u prostředků na závazky a 93 % u prostředků na platby ve srovnání s rokem 2023, kdy míra čerpání prostředků na závazky určených na provozní výdaje činila 70 %;

21. zdůrazňuje, že je třeba, aby všechny společné podniky posílily své vnitřní finanční kontroly a rámce transparentnosti s cílem zajistit, aby byly finanční prostředky přidělovány účinně a v souladu se strategickými cíli Unie;

22. sdílí obavy Účetního dvora ohledně trvale nízkého čerpání prostředků některými společnými podniky při plnění jejich provozních a správních rozpočtů; vyzývá dotčené společné podniky, aby urychlily přijímání a účinné provádění nápravných opatření v plném souladu s doporučeními Účetního dvora, a zabránily tak opakování těchto zjištěných nedostatků; zdůrazňuje, že kumulace nevyužitých prostředků vytváří hotovostní přebytky, které nelze přerozdělit na jiné činnosti a programy Unie; domnívá se, že trvale rostoucí hotovostní přebytky odrážejí nedostatky v realistickém sestavování rozpočtu a kapacitě pro provádění programů; vyzývá Komisi, aby u společných podniků s trvalými přebytky vyžadovala roční plán snižování přebytků, který by zahrnoval měřitelné cíle a jasnou vazbu na faktory zpožděného provádění; vyjadřuje zvláštní znepokojení nad:

a) skutečností, že přebytek hotovosti společného podniku pro čipy se během roku 2024 zvýšil a na konci roku dosáhl 479 milionů EUR ve srovnání se 438 miliony EUR na konci roku 2023; bere na vědomí vysvětlení společného podniku; opakuje nicméně svou výzvu, aby společný podnik pro čipy zabránil opakování podobných situací, a vítá ambice oznámené společným podnikem ohledně nápravy tohoto problému do roku 2025;

b) skutečností, že také přebytek hotovosti společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku se v průběhu roku 2024 zvýšil a na konci roku dosáhl 904,7 milionu EUR ve srovnání s 840,7 milionu EUR na konci roku 2023; bere na vědomí nápravná opatření, jejichž provádění bylo zahájeno v roce 2024; opakuje však svou výzvu, aby společný podnik pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku zefektivnil své úsilí a opakování podobných situací zabránil;

23. vítá významné snížení kumulovaného přebytku hotovosti společného podniku pro čisté letectví z 237 milionů EUR na konci roku 2023 na 105 milionů EUR na konci roku 2024, což představuje pokles o 56 %; bere na vědomí vysvětlení, že zbývající přebytek je nezbytný k zajištění pokrytí platebních potřeb v prvních čtyřech měsících roku 2025; považuje tento vývoj za pozitivní krok směrem k lepšímu finančnímu plánování a plnění rozpočtu; zdůrazňuje, že tento přístup by mohl sloužit jako dobrý příklad pro další společné podniky, které čelí podobným výzvám;

24. sdílí obavy Účetního dvora ohledně přetrvávajících zpoždění v příspěvcích členů do některých společných podniků, zejména s ohledem na riziko, že některé společné podniky možná nesplní své cíle v oblasti příspěvků; vyzývá dotčené společné podniky, aby pokračovaly v provádění opatření, která by takovým situacím v budoucnu zabránila; připomíná, že plnění cílů v oblasti příspěvků je odpovědností a povinností dotčených společných podniků a že neplnění cílů v oblasti příspěvků je v rozporu se základní myšlenkou společných podniků; konkrétně jej znepokojuje:

a) situace společného podniku pro výzkum ATM jednotného evropského nebe 3, jehož cíl v oblasti provozních příspěvků v případě jednoho jeho člena, organizace Eurocontrol, dosáhl pouze úrovně 70 %, v důsledku čehož společný podnik neměl k dispozici plánované příspěvky na to, aby plně provedl svou část programu Horizont 2020; konstatuje, že příspěvky organizace Eurocontrol byly rovněž nižší než cíl programu Horizont Evropa pro rok 2024, neboť dosáhly pouze 16 % z cílové částky 500 milionů EUR; souhlasí s doporučením Účetního dvora, aby společný podnik pro výzkum uspořádání letového provozu (ATM) jednotného evropského nebe 3 spolupracoval s organizací Eurocontrol na zvýšení jejich příspěvků a každoročně sledoval pokrok;

b) situace společného podniku EDCTP3 v oblasti globálního zdraví, kde byla na konci roku 2024 úroveň peněžních příspěvků přispívajících partnerů velmi nízká, a to 15,6 milionu EUR, což představuje 4 % z cílové částky 400 milionů EUR; konstatuje, že současný nedostatek příspěvků může podstatně snížit pákový efekt činností společného podniku, a tím ohrozit dosažení jeho programových cílů; souhlasí s doporučením Účetního dvora, aby společný podnik EDCTP3 v oblasti globálního zdraví vypracoval komplexní akční plán pro identifikaci a získání dalších přispívajících partnerů z Evropy i mimo ni s cílem posílit svou výzkumnou a inovační kapacitu, zajistit další finanční příspěvky a zaručit dosažení cílů svého programu;

c) situace společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku, která se oproti loňskému roku nezlepšila, protože příspěvky od členů ze soukromého sektoru v rámci programů Horizont Evropa a Digitální Evropa se na konci roku 2024 nezměnily a činily 0,3 % cíle VFR na období 2021–2027 ve výši 900 milionů EUR; znovu zdůrazňuje, že dosažení cílů v oblasti příspěvků by mělo být považováno za jednu z povinností společného podniku; opakuje doporučení z předchozího roku, aby evropský společný podnik pro vysoce výkonné výpočty úzce spolupracoval s Komisí při přehodnocování současného cíle pro příspěvky soukromých členů v rámci programů Horizont Evropa a Digitální Evropa, aby byla zajištěna jeho proveditelnost; vyzývá Komisi, aby přehodnotila stávající cíl, a vítá probíhající proces v tomto ohledu;

Veřejné zakázky a nabídková řízení

25. konstatuje, že Účetní dvůr ve své zprávě za rok 2024 neuvádí žádné konkrétní problémy týkající se zadávání veřejných zakázek a výběrových řízení; zdůrazňuje však význam zadávání veřejných zakázek jako nástroje k prosazování politických cílů, jako je strategická autonomie, inovace, environmentální a sociální agenda, hospodářská soutěž a právní jistota; vybízí společné podniky, aby při zadávání veřejných zakázek posílily začleňování strategických kritérií týkajících se sociální odpovědnosti, udržitelnosti životního cyklu, bezpečnosti dodávek, kybernetické bezpečnosti, odolnosti a inovační kapacity; blahopřeje některým společným podnikům, které již tyto postupy uplatňují (např. společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy, který v roce 2024 zahrnul požadavky na udržitelnost do více než 50 % svých veřejných zakázek);

26. vítá meziorganizační iniciativy společných podniků v oblasti zadávání veřejných zakázek a řízení smluv na položky společného zájmu a použití, které podpořily ekonomicky efektivní využívání zdrojů, jež mají k dispozici, a zvýšily jejich vyjednávací sílu;

27. vyzývá všechny společné podniky, aby posílily svá opatření na podporu genderové rovnosti na všech úrovních s cílem začlenit genderovou vyváženost do všech činností souvisejících se zadáváním veřejných zakázek, s granty a s nabídkovými řízeními v souladu se zásadami zásluhovosti, excelence a rovných příležitostí a zároveň zajistit, aby při rozhodování o výběru a financování byly řádně zohledněny výsledky;

28. naléhavě vyzývá všechny společné podniky, aby ve všech postupech zadávání veřejných zakázek a poskytování grantů zohledňovaly zeměpisnou vyváženost, a to při zachování konkurence, kvality a excelence, a aby řádně odůvodnily případy, kdy není odpovídajícího rozložení dosaženo; požaduje, aby byla věnována zvláštní pozornost členským státům a regionům s nižší úrovní příjmů nebo omezenou inovační kapacitou s cílem podpořit tyto oblasti a zajistit, aby společné podniky přispívaly ke snižování rozdílů v rozvoji a zároveň zaručily, že technologická a energetická transformace bude probíhat spravedlivým způsobem a bude zachována regionální soudržnost; zdůrazňuje, že by financování mělo nadále přinášet jasnou evropskou přidanou hodnotu, se zvláštním zřetelem na malé a střední podniky;

29. zdůrazňuje potřebu spravedlivého a vyváženého zeměpisného rozdělení finančních prostředků společného podniku, přičemž by zvláštní pozornost měla být věnována regionům s nižší inovační kapacitou a malým a středním podnikům, přičemž je třeba zachovat otevřenou hospodářskou soutěž a zajistit, aby financované projekty přinášely jasnou evropskou přidanou hodnotu;

Dobré pracovní podmínky zaměstnanců, nábor a genderová vyváženost

30. je znepokojen stavem personálního obsazování ve společném podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku, zejména pomalým tempem náboru, a vyzývá společný podnik, aby zefektivnil své postupy s cílem urychleně zajistit obsazení všech volných pracovních míst;

31. bere na vědomí vnímanou nespokojenost zaměstnanců společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy, jak vyplývá z nedávného průzkumu mezi zaměstnanci, a její dopady na pohodu zaměstnanců; zdůrazňuje, že by zaměstnanci měli pracovat ve fyzicky a psychicky bezpečném prostředí; dále zdůrazňuje, že je důležité zachovat institucionální znalosti; vyjadřuje proto politování nad přetrvávající vysokou závislostí společného podniku na externích poskytovatelích služeb; vyzývá společný podnik, aby neprodleně přijal opatření k vyřešení těchto problémů;

32. opakuje svůj požadavek na uplatňování soudržné, transparentní a spravedlivé personální politiky ve všech společných podnicích, která zajistí inkluzivní pracovní podmínky, profesní rozvoj, rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem a podporu duševního zdraví; vítá využívání pružné úpravy pracovní doby a zdůrazňuje, že by cílem mělo být zajištění organizační flexibility, která by uspokojila personální potřeby společných podniků; naléhavě vyzývá ke zlepšení schopnosti přilákat vysoce specializované talenty a zároveň zajistit důstojné a stabilní pracovní podmínky a podpořit transparentní interní kariérní postup;

33. vítá pokrok společných podniků při zlepšování kvality a dostupnosti údajů o genderově vyváženém zastoupení a zeměpisném rozložení mezi zaměstnanci a správními strukturami; zdůrazňuje, že podrobnější údaje posilují odpovědnost a umožňují přijímat cílenější opatření na podporu rozmanitosti, zajištění spravedlivého zastoupení členů a podporu zdravého a produktivního pracovního prostředí ve společných podnicích;

34. vyzývá všechny společné podniky, aby podporovaly vyvážené genderové zastoupení ve vedoucích a rozhodovacích pozicích, které by měly obsazovat ve výběrových řízeních důsledně založených na kompetencích, a aby přiměřeně a transparentně sledovaly pokrok; zdůrazňuje, že je třeba řešit rozdíly v odměňování a zajistit rovné příležitosti pro kariérní postup; v této souvislosti poukazuje na pozitivní vývoj ve společném podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku, v němž tvoří 72,5 % zaměstnanců ženy a 27,5 % muži a v rozšířeném řídícím týmu je zastoupeno 40 % mužů a 60 % žen;

35. zdůrazňuje, že společné podniky musejí zajistit, aby financované projekty splňovaly platné sociální a pracovní normy, přispívaly k udržitelnému hospodářskému růstu, inovacím, konkurenceschopnosti a vysoce kvalitní zaměstnanosti v Unii a naplňovaly zásady spravedlivé transformace;

36. naléhavě vyzývá společné podniky, aby rozvíjely strukturovanou spolupráci s evropskými univerzitami za účelem zlepšení práce s mladými absolventy a posílení budoucího náboru; dále vybízí společné podniky, aby podporovaly univerzitní, výzkumnou a profesní mobilitu a aby přijaly opatření zaměřená na rozvoj lidského kapitálu, zejména mladých pracovníků, inženýrů a výzkumníků, včetně začlenění investičních projektů do vzdělávání, odborné přípravy a učení se prací s cílem zajistit udržitelné inovace, kontinuitu pracovní síly a dlouhodobou konkurenceschopnost evropského hospodářství;

Řídicí a kontrolní systémy

37. vítá činnost Účetního dvora týkající se přezkumu provozních výdajů společných podniků pro výzkum a inovace, který zahrnoval vzorek 33 náhodně vybraných transakcí z grantových dohod z roku 2024 (průběžné nebo konečné platby a zúčtování záloh) na úrovni konečných příjemců; je znepokojen výsledky tohoto přezkumu, které ukázaly, že přetrvávají systémové chyby; konstatuje, že tyto chyby se týkají především nesprávného vykazování nákladů na zaměstnance ze strany příjemců, včetně výpočtu hodinových nebo denních sazeb, zahrnutí nepřímých nákladů do

jednotkových nákladů, vykazování nákladů na subdodávky jako nákladů na zaměstnance a zahrnutí neuznatelných nákladů na vybavení; vyzývá společné podniky, aby tyto problémy odstranily; vyzývá Komisi a společný auditní útvar, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria poskytly konsolidovanou analýzu hlavních příčin opakujících se chyb v nákladech na zaměstnance ve všech společných podnicích a aby zajistily harmonizované preventivní pokyny, cílené předběžné kontroly rizikových příjemců a finanční opravy v případech, kdy jsou zjištěny podobné chyby;

38. vítá činnost Účetního dvora týkající se přezkumu výdajů společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy, který zahrnoval vzorek 30 náhodně vybraných operací; konstatuje, že Účetní dvůr zjistil případ, kdy po podstatných změnách dvou veřejných zakázek na nemovitosti nebylo vypsáno nové zadávací řízení; vyzývá společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy, aby zajistil, aby podstatné změny smluv vedly systematicky k přehodnocení veřejné zakázky, mj. k jejímu právnímu přezkumu a zveřejnění jasného odůvodnění, a aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o přijatých nápravných opatřeních;

39. vyjadřuje znepokojení nad zjištěním Účetního dvora, že do prosince 2024 dokončily vytváření kontrolního rámce založeného na riziku pro platby grantů z programu Horizont Evropa pouze čtyři společné podniky (společný podnik pro evropské železnice, společný podnik pro čisté letectví, společný podnik iniciativy pro inovativní zdravotnictví a společný podnik pro čipy), a to navzdory očekávanému nárůstu těchto plateb; připomíná, že spolehlivý, systematický a centralizovaný kontrolní rámec založený na posouzení rizik má zásadní význam pro zajištění předběžných kontrol u rizikových příjemců, účinných opatření přijatých v návaznosti na zjištění auditu a spolehlivých prohlášení ředitele o věrohodnosti; zdůrazňuje, že auditní a kontrolní činnost by se měla zaměřit na oblasti s vyšším finančním rizikem a rizikem ohrožujícím výkonnost, zatímco u opakujících se transakcí s nízkým rizikem by se měly využívat jednodušší metody ověřování; poukazuje na to, že takový přístup může zajistit větší jistotu a výrazně snížit administrativní zátěž příjemců a zúčastněných států; vyzývá všechny zbývající společné podniky, aby dokončily a zavedly kontrolní rámec pro grantové platby v rámci programu Horizont Evropa / Digitální Evropa založený na posouzení rizik, včetně i) jasného hodnocení rizik týkajících se příjemců a projektů, ii) intenzivnějších předběžných kontrol rizikových případů, iii) systematického poskytování zpětné vazby ohledně výsledků následných auditů pro budoucí plánování kontrol a iv) důsledného podávání zpráv v prohlášení výkonných ředitelů o věrohodnosti;

40. vyjadřuje znepokojení nad tím, že systém řízení rizik společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy dostatečně neodráží podstatná rizika vyplývající z revize výchozích rozvrhů projektu ITER v roce 2024 ani horizontální důsledky pro lidské zdroje vyplývající z nových výchozích rozvrhů; konstatuje, že nástroj IT, který společný podnik používá k řízení rizik, neposkytuje úplné aktuální informace o klíčových rizicích, mj. o jejich skutečném či pravděpodobném výskytu a finančním dopadu, což omezuje podporu, které se vedení dostává při rozhodování, a snižuje jeho schopnost kvantifikovat působení těchto rizik a stanovit priority při jejich zmírňování; vyzývá společný podnik, aby výše uvedené problémy řešil včasnou realizací vhodných opatření;

Podvody, etika a střety zájmů

41. vítá skutečnost, že žádné ze zjištění Účetního dvora za rok 2024 nevyžadovalo oznámení podezření na podvod Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) ani Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO);

42. bere na vědomí informace, které společné podniky poskytly o své činnosti související s předcházením podvodům a s jejich odhalováním a nápravou; vyzývá společné podniky, aby prohloubily spolupráci a zajistily intenzivnější výměnu informací s úřadem OLAF a případně s úřadem EPPO, včetně systematického hlášení podezření na podvod, aby posílily předběžné a následné kontroly v oblasti řízení grantů, žádostí o proplacení nákladů, zadávání veřejných zakázek a ověřování výstupů, aby důsledně a bezodkladně uplatňovaly nápravná opatření a získávaly zpět pohledávky a zároveň začleňovaly získané poznatky do budoucích postupů a aby předkládaly každoroční důkladné zprávy o účinnosti opatření proti podvodům, které by byly podloženy jasnými kvantitativními a kvalitativními ukazateli;

43. konstatuje, že společné podniky spravují v období 2021–2027 částku 38,5 miliardy EUR, což je více než dvojnásobek částky spravované v předchozím období, a zdůrazňuje, že tyto významné zdroje vyžadují důkladné monitorování výsledků, aby bylo zajištěno optimální využití finančních prostředků; vyzývá společné podniky, aby přijaly společný rámec pro měření výkonnosti a dopadů a zajistily podávání zpráv o výsledcích nad rámec dodržování finančních pravidel; zdůrazňuje, že vedle účinného dohledu nad výkonností musí být zajištěna důsledná transparentnost činnosti společných podniků a poskytnuty záruky týkající se střetu zájmů v případě členů jejich

řídicích orgánů; naléhavě je vyzývá, aby zajistily systematické zveřejňování prohlášení o zájmech členů řídících orgánů, jež by se týkala veškerých finančních, profesních nebo osobních vazeb se subjekty, které čerpají finanční prostředky společného podniku; vyzývá k tomu, aby bylo v podporovaných organizacích zavedeno pro vedoucí pracovníky před nástupem do nové funkce přechodné období, a požaduje, aby vědecké výbory, nezávislí odborníci a členové hodnotícího výboru řádně podepsali prohlášení o neexistenci střetu zájmů;

Záležitosti týkající se společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy a společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku

44. poukazuje na to, že kromě výše uvedených problémů si zaslouží zvýšenou pozornost následující konkrétní záležitosti týkající se společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy a společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku;

45. uznává, že ITER je projekt nebývalého rozsahu a mimořádných ambicí, do něhož je zapojeno 35 mezinárodních partnerů a v němž Evropská unie jakožto hostitel a největší přispěvatel hraje ústřední úlohu při prosazování dlouhodobé energetické vize Evropy a jejího vedoucího postavení v oblasti vědy; zdůrazňuje, že v červnu 2024 navrhla organizace ITER radě ITER revidovaný plán projektu s novými rozvrhy projektu nahrazující rozvrhy schválené v roce 2016, podle nichž se ukončení montážní fáze odkládá z roku 2025 (získání prvního plazmatu) na rok 2035 (zahájení výzkumného provozu) a celkové dokončení projektu z roku 2042 na rok 2059; konstatuje, že povinné plnění společného evropského podniku pro ITER se tak zvyšuje z 21,6 miliardy EUR na 25,8 miliardy EUR v hodnotách z roku 2024, což znamená, že provozní rozpočet společného podniku získá od Euratomu a Francie na příspěvcích další 4,2 miliardy EUR; se znepokojením konstatuje, že odhadované zvýšení nákladů vyplývající z revidovaných výchozích rozvrhů projektu ITER navržených organizací ITER v červenci 2024 dosud nebylo radou ITER formálně přijato; v této souvislosti zdůrazňuje, že má-li si Unie udržet vedoucí postavení v oblasti výzkumu jaderné syntézy, je zapotřebí zajistit včasnou a neomezenou formalizaci a realizaci revidovaných rozvrhů projektu ITER;

46. sdílí obavy Účetního dvora, že návrh revidovaného výchozího rozvrhu organizace ITER vede k podstatně vyššímu působení technických, právních a finančních rizik ohrožujících společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy; konstatuje, že dlouhodobá udržitelnost projektu může být ohrožena růstem nákladů, neustálým zpožďováním při plnění klíčových milníků a sílící konkurencí ze strany iniciativ v oblasti jaderné syntézy ve třetích zemích, což by mohlo vést k omezení významu projektu ITER a ke ztrátě jeho vedoucího postavení; zdůrazňuje, že zároveň přetrvává značná právní a správní nejistota, zejména možnost, že členové společného podniku odmítnou schválit prodloužení platnosti dohody ITER po roce 2042 nebo že platnost francouzského hostitelského dekretu může vypršet před uvedením reaktoru do provozu, což přináší rizika s ohledem na zajištění právní jistoty a odpovědnosti; se znepokojením konstatuje, že rozsah technických úprav, které jsou nyní plánovány, by mohl mít dalekosáhlé důsledky pro inovační kapacitu a ekonomickou životaschopnost projektu; je přesvědčen, že tyto obavy jsou ještě umocňovány rostoucími finančními tlaky, jelikož vyšší příspěvky požadované od Unie a Francie vyvolávají pochybnosti o tom, zda bude možné toto financování v rámci budoucích víceletých finančních rámců nebo ze strany hostitelského státu zachovat; zdůrazňuje proto, že je nutné zajistit důkladné finanční plánování, silné jednotné řízení, důsledný dohled a jasné ukazatele výkonnosti ze strany společného podniku a důkladnější řízení rizik a neustálé zvyšování odpovědnosti a transparentnosti mezi společným podnikem, organizací ITER a rozpočtovým orgánem Unie; poukazuje na to, že je třeba dále zpřísnit kontrolu nákladů, financování na základě milníků a nezávislý dohled nad výkonností a řešit problém právní nejistoty přijetím právně závazných závazků týkajících se rámce pro období po roce 2042 a povinností hostitelského státu; zdůrazňuje, že s ohledem na rozsah, dobu trvání a značné zvýšení nákladů na projekt ITER se musí jeho další financování z prostředků Unie posuzovat nejen na základě technických milníků, ale také s ohledem na alternativní náklady a adicionalitu v oblasti klimatu, aby byla zajištěna evropská přidaná hodnota a strategická autonomie;

47. poukazuje na doporučení Účetního dvora, aby společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy posílil svůj systém řízení rizik mimo jiné tím, že zdokonalí svůj IT nástroj pro řízení rizik, tak aby měl veškeré informace o všech příslušných hlavních rizicích vyplývajících z výchozích rozvrhů z roku 2024; poukazuje zároveň na celkový význam strategického řízení společného podniku, má-li ITER zůstat vědecky a ekonomicky relevantní, a to systematickým srovnáváním pokroku s globálními konkurenty a zachováním inovační kapacity v rámci udržitelného modelu dlouhodobého financování; zdůrazňuje v této souvislosti, že je třeba společný podnik restrukturalizovat a přerozdělit jeho lidské zdroje, snížit nepřiměřené využívání externích poskytovatelů služeb a zajistit lepší plánování a řízení zdrojů v souladu s etickým rámcem společného podniku;

48. poukazuje na zvláštní citlivost společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy s ohledem na pokračující zapojení Ruska a bere na vědomí vysvětlení poskytnuté během slyšení v parlamentním Výboru pro rozpočtovou kontrolu ohledně záruk zavedených k omezení souvisejících právních, bezpečnostních a strategických rizik; znovu vyzývá k tomu, aby se při spolupráci s mezinárodními partnery, jako je Rusko, uplatňovala co nejvyšší ostražitost a dodržovala veškerá platná restriktivní opatření Unie;

49. vyjadřuje opětovné znepokojení nad pokračující účastí Ruska v projektu ITER; vyzývá společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy, aby zajistil přísné prosazování veškerých sankcí Unie vůči Rusku, včetně omezení nákupu součástí pro evropské dodávky v rámci projektu ITER; vybízí společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy, aby minimalizoval veškerou zbývající závislost na Rusku a vyhnul se jakýmkoli dvoustranným kontaktům a závazkům, které by mohly ohrozit strategické zájmy a hodnoty Unie; s uspokojením bere na vědomí, že Rusko nepřevzalo předsednictví v radě ITER v posledních dvou letech, kdy tak mělo v souladu se systémem rotace učinit; s uspokojením konstatuje, že pravidla duševního vlastnictví obsažená v dohodě ITER zaručují, že projekt bude mít k dispozici veškeré duševní zdroje, které potřebuje k úspěšnému vývoji a provozu, což zajišťuje plnou nezávislost na ruských právech duševního vlastnictví; konstatuje, že Rusko splnilo všechny své povinnosti týkající se poskytnutí věcných příspěvků v rámci dohody o ITER; zdůrazňuje, že činnost společných podniků Unie by měla přispívat k diverzifikaci dodavatelských řetězců, aby Unie dosáhla úplné technologické suverenity;

50. poukazuje na doporučení Účetního dvora, aby společný evropský podnik pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy posílil svůj systém řízení rizik a zohlednil veškerá horizontální rizika vyplývající z výchozích rozvrhů z roku 2024;

51. znovu vyjadřuje hluboké znepokojení nad následujícími nedostatky v řízení lidských zdrojů, které byly zjištěny v rámci společného evropského podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy:

   a) z nedávného pulzního průzkumu mezi zaměstnanci vyplynulo, že zaměstnanci vnímají existenci rozsáhlých mezilidských konfliktů (77 % dotázaných), psychického násilí (9,9 % dotázaných), sexuálního obtěžování (7,3 % dotázaných) a fyzického násilí (4,7 % dotázaných); vyzývá společný podnik, aby výsledky průzkumu bral vážně a neprodleně přijal konkrétní opatření k řešení dané situace; poukazuje na význam dobrých pracovních podmínek zaměstnanců,

   b) společný podnik je i nadále závislý na externích poskytovatelích služeb s tím, že v roce 2024 měl 313 externích poskytovatelů služeb a 438 statutárních zaměstnanců; vítá opatření přijatá společným podnikem, která se v současné době realizují, mj. to, že v roce 2024 přijal strategii upravující definici, plánování a využívání externích poskytovatelů služeb, ale i rozhodnutí z roku 2025 centralizovat jejich koordinaci a řízení; vyzývá společný podnik, aby ve svých výročních zprávách o činnosti průběžně informoval o dosaženém pokroku;

52. znovu připomíná své znepokojení nad současným stavem náboru zaměstnanců v rámci společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku, který měl do konce rozpočtového roku 2023 obsadit 39 dodatečných míst, aby mohly být čerpány významné finanční prostředky obdržené v rámci současného VFR, avšak na konci roku 2024 bylo z těchto 39 míst 14 stále neobsazených; vyzývá společný podnik, aby co nejdříve přijal opatření ke splnění svého cíle v oblasti náboru zaměstnanců, neboť další provoz s nedostatečným počtem zaměstnanců mu může bránit v provádění jeho činnosti a v dosažení jeho cílů;

53. zdůrazňuje, že v oblasti výzkumu financovaného Unií je třeba zajistit digitální suverenitu; v této souvislosti poukazuje na klíčovou úlohu společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku, Evropského průmyslového, technologického a výzkumného centra kompetencí pro kybernetickou bezpečnost, společného podniku pro čipy a společného podniku pro inteligentní sítě a služby, které by měly upřednostňovat projekty zajišťující větší autonomii Unie v oblasti polovodičů, umělé inteligence a kybernetické bezpečnosti; žádá Komisi, aby zajistila, aby projekty podporované společnými podniky i) nebyly nadměrně závislé na dodavatelích ze třetích zemí, pokud jde o kritické technologie, ii) účinně posilovaly odolnost průmyslu v Unii a její strategickou autonomii a iii) aktivně podporovaly rozvoj domácích výzkumných a inovačních kapacit ve strategických digitálních odvětvích;

54. znovu vyjadřuje své znepokojení nad tím, že v roce 2024 došlo k dalšímu poklesu míry plnění rozpočtu společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku na platby grantů v rámci programu Horizont 2020 na 27 % ve srovnání s 36 % v roce 2023; konstatuje, že v roce 2024 zůstala míra vynakládání prostředků na závazky a prostředků na platby pro investiční činnost v rámci programu Digitální Evropa velmi nízká, a to 22 % u prostředků na závazky a 19 % u prostředků na platby ve srovnání s 89 %, resp. 18 % v roce 2023; bere na vědomí vysvětlení společného podniku, vyzývá jej však, aby zajistil řádné plnění všech částí svého provozního rozpočtu;

55. konstatuje, že podle zprávy Účetního dvora jsou příspěvky členů společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku ze soukromého sektoru na program Horizont 2020 i nadále nízké, kdy jejich věcné příspěvky na provozní činnost dosáhly pouze 20 milionů EUR, což je hluboko pod minimálním cílem ve výši 420 milionů EUR stanoveným v zakládajícím nařízení společného podniku; připomíná, že je třeba změnit způsob financování společného podniku, který omezuje jeho schopnost zajistit účinnou spolupráci se soukromým sektorem a brání mu řádně vyčíslit, nakolik přispívá soukromý sektor k plnění cílů společného podniku;

Připomínky k opatřením přijatým společnými podniky v návaznosti na předchozí udělení absolutoria

56. oceňuje, že v návaznosti na usnesení Parlamentu obsahující připomínky, která jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společných podniků za rozpočtový rok 2023, vypracovaly společné podniky zprávu; konstatuje, že v těchto zprávách jsou v dostatečné míře uvedeny názory společných podniků na otázky, na které Parlament upozornil;

57. s potěšením konstatuje, že zpráva Účetního dvora obsahuje také analýzu opatření přijatých společnými podniky v návaznosti na jeho předchozí připomínky a doporučení týkající se nezbytných opatření; v této souvislosti konstatuje, že do konce roku 2024 byla vyřešena méně než polovina připomínek z předchozích let: vyřešeno bylo 18 ze 44 připomínek, zatímco 26 jich zůstalo nevyřešeno; pokud jde o doporučení Účetního dvora z období let 2021–2023, většina jich byla provedena alespoň částečně; kromě toho ze čtyř doporučení s cílovým datem v roce 2024 byla dvě plně provedena všemi společnými podniky, jedno bylo plně provedeno některými z nich a jinými jen částečně a jedno bylo provedeno pouze částečně; ze zbývajících osmi doporučení s pozdějším cílovým datem bylo jedno provedeno plně, šest částečně a jedno ještě nebylo provedeno vůbec, protože jeho provedení závisí na Komisi; vyzývá všechny společné podniky, aby pokračovaly v provádění doporučení Účetního dvora a aby Účetní dvůr a Parlament informovaly o dosaženém pokroku;

Výzva k přijetí následných opatření

58. vyzývá jednotlivé společné podniky zvažované k udělení absolutoria za rozpočtový rok 2024, aby vypracovaly individuální zprávu o všech následných opatřeních přijatých s cílem řešit konkrétní otázky uvedené v tomto usnesení a aby tuto zprávu podepsanou (výkonným) ředitelem společného podniku předložily Parlamentu nejpozději do 30. září 2026;

59. zdůrazňuje, že monitorovací zprávy mohou odrážet obecná stanoviska společných podniků k tomuto usnesení a k dalším otázkám, které jsou pro orgán příslušný k udělení absolutoria důležité; vyzývá společné podniky, aby zajistily důkladné vypracování uvedených zpráv, aby se v nich zabývaly všemi otázkami, na které Parlament v souvislosti s jejich činností upozornil, a aby tak činily v duchu spolupráce a důvěry.